

മാതൃഭൂമി

ഫോറെന്റ് സൈറ്റ്

ആകാശവ്യഞ്ജണം

പച്ചപ്പുകൊണ്ട് മറയണം ആകാശ നീലിക്കുന്നത്

മാതൃഭൂമി സീഡ് വിഭാഗമികളുടെയും അധ്യാപകരുടെയും
പ്രകൃതിസാഹിത്യ നിലപാടുകൾക്ക് ഒരു ഡിജിറ്റൽ ഇടം

MATHRUBHUMI SEED
DIGITAL NATURE MAGAZINE

LEAF - 05 MARCH 2022

ആരക്കാർബൺ

CONTENTS

എധിറോറിയൽ

കാട്ടിലെക്കാരും

കേരളം അറിയാൻ

വിറകുള്ള
ചങ്ങാതിമാർ

ഇംഗ്ലീഷ്
കാണാം

സ്റ്റാഷിക്കാരും

സിനിമാപാട്ടിലെ
പ്രക്രി

ഇൽ അതിശയം
തന്നെ

തെറ്റ് ശരി

ബോക്കം എഴുന്നെന

പുവറിവ്

വർണ്ണാച്ചിറക്ക്

'തരു തന്മാവിൽ തലോട്ടിട്ടു
കരുതലോട് ജീവിതം'

അകാശപ്രയുടെ അഭ്യാസത്തെ ലക്ഷ്യമാണിത്. കൊച്ചി
പെനകളിലും നമ്മൾ കുറേഞ്ചു പറയുന്നുള്ളു. പക്ഷേ, ഉണക്ക
യാണ് പറയുന്നത്!

‘കാട്’ കൃഷിചെയ്യുന്നതിനെപ്പറ്റി നമുക്ക് പറയേണ്ടിവരുന്നു.
കൂടുമായി നിന്ന് സുഗ്രഹകാശത്തിനായി മത്സരിക്കുന്ന മൂലക
ജീവിതം നമ്മൾ ജീവിതം കണ്ടത്തുന്നത്.

വരിതെറ്റാതെ, വഴിതെറ്റാതെ സ്വഭവിക്കുന്ന ഉറുന്നുകളിലും
നമെ പലതും പറിപ്പിക്കുന്നു.

വഴിയിൽ ഉപേക്ഷിച്ച ഫാസ്റ്റിക് കൃഷിയിൽനിന്ന് വർണ്ണച്ചിറക്
വിശിച്ച് പുന്നാറു പറന്നുത്തുന്നത് സ്വപ്നം കാണാനും കഴിയു
ന്നുണ്ട് നമുക്ക്.

അതെ, ഈ ചെറിയ തുരുത്തുകൾ പ്രതീക്ഷയുടെതുതനെ
യാണ്. ‘തരു തന്മാവിൽ തലോട്ടിട്ടു കരുതലോട് ജീവിതം.’
എന്ന് നമുക്ക് തീർച്ചയായും പ്രത്യാശിക്കാം.

കൂൺക്കരിയുന്നവർ!

നെല്ലുവിളയുന്ന പാടങ്ങൾ നികത്തിയ കണക്കിന് മുകളിൽ നമ്മൾ ആസ്യയിൽനിന്ന് എത്തുന്ന അശ്വിനിയുടെ കണക്ക് വെച്ചു. പച്ചക്കറിപ്പാടങ്ങളോ കൈയും തമിഴ്നാട്ടിൽനിന്നെത്തുന്ന ലോറികളുടെ കണക്കിൽ മുടിപ്പോയി. 44 നദികളുടെ വെള്ളത്തിനും മീതേ ഓഹമക്കറാൻ ഗുണങ്ങൾപേട്ടിൽനിന്ന് തണ്ണിമത്തെന്നതി. ഈ കണക്കുകൂട്ട് ലിൽ പെടാത്ത ചിലതുകൂടിയുണ്ടാക്കോ. പാടത്തെ വെള്ളം കിണിഡിലെയും കുളി നതിലെയും വെള്ളത്തിന്റെ അമ്മയായി രൂപീകൃതിക്കുന്നു, പാടത്തെ പണികൾ ഫൂറയത്തിന്റെ ആരോഗ്യ വുമായിരുന്നു. നമ്മുടെ മത്തനും കുമഞ്ചുവുമൊക്കെ വിഷമില്ലാത്ത വി വേകവുമായിരുന്നു. മണ്ണിൽനിന്നുകന്നു പോകുന്ന കുടുക്കിലേക്ക് കഴുത്ത് നീട്ടി നിൽക്കുകയാണ് നമ്മൾ. ഈ ഒരോറു വലി മതി കണക്കായിപ്പോകാൻ!

കുട്ടിലെക്കാരം

വേണ്ടത് പ്രകൃതിവിഭ്യാദ്യാസം

സപ്രധാനമന്ത്രി എൻ.ആർ. അമൃല്യശ്രീവരം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ജൈവവൈവിധ്യക്ലബാണ് കാടുകൾ. കാടകങ്ങളിലെ സ്ഥാഭാവിക ആവാസ പ്രധാനമാണ് എല്ലാ ജീവജാലങ്ങളുടെയും നില നിൽപ്പിന് ആധാരം. അത് തിരിച്ചറിയുകയും കാട് സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടത് വരുംതലമുറയും എന്നില്ലാതെ ആവശ്യവുമാണ്.

കേവലം മോധവത്കരണപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ തന്റെ നിൽക്കാതെ, പ്രകൃതിവിഭ്യാദ്യാസത്തിന് ശക്തമായ അടിത്തം ദാരംകുക്കുകയാണ് വേണ്ടത്. പ്രകൃതിയും മനുഷ്യനും എങ്ങനെ ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്ന മോധ്യത്തിന് വലിയ പ്രസക്തിയുണ്ട്. സ്ഥാഭാവിക വനം, പുൽമേടുകൾ, നീർമർമ്മിപ്രദേശങ്ങൾ, നീർച്ചാലുകളുടെ ഉട്ടിവം തുടങ്ങിയവ നേരിൽ കണ്ണുപാറിക്കാൻ വിഭ്യാർമ്മികൾക്ക് അവസരമാരുക്കണം. ഇതിനുപുറമേ പക്ഷിനിരീക്ഷണം, പുന്നാറ്റനിരീക്ഷണം, സസ്യങ്ങളെ പരിചയപ്പെടൽ എന്നീ പ്രവർത്തനങ്ങളും വേണം. ഇതോക്കെ നമെ പ്രകൃതിയിലേക്ക് കുടുതലടുപിക്കും. നല്ല തിരിച്ചറിവ് നല്ല സംരക്ഷണത്തിനും സഹായിക്കും.

വിജ്ഞാനത്തുക്കണ്ണം പുഴയുടെ വിഭിഷ്ണുകൾ

കേരളത്തെ ജലസമ്പദ്മാക്കിയിരുന്ന 44 നദികളുടെയും സ്വാഭാവിക ഷുക്ക് നാളുമാവുകയാണ്. വന്നുശീകരണം, കുന്നി ടിക്കൽ, കയ്യറ്റം, ഷുക്ക് തടയൽ, മണൽ വാരൽ, മലിനീകരണം തുടങ്ങി നമുക്കിയാവുന്ന കാരണങ്ങൾക്കെന്നയാണ് തൃതിന് പിന്നിലുള്ളത്. പുഴയ്ക്ക് ജീവനുണ്ടെന്ന് വിശ്വസിച്ചാൽ അതി നോട്ടുള്ള മനുഷ്യർ ക്രൂരതകൾ രൈപക്കേ, അവസാനിക്കും. തദ്ദേശസമാപനങ്ങളും സർക്കാർരെ വിവിധ വകുപ്പുകളും തൃതിനായി ഒത്താരുമിച്ച് പ്രവർത്തിക്കണം. മണൽ വാരിയും മാലിന്യങ്ങൾ തള്ളിയും പുഴകൾ മലിനമാക്കുന്നതിനെതിരെ ജന പകാളിത്തത്തോടെയുള്ള പരിപാടികൾ ആവിശ്ചകരിക്കണം. മലനാടിനും ഇടനാടിനും തീരപ്രദേശത്തിനും അനുയോജ്യമായ വ്യത്യസ്ത മശിവെള്ളുസംഭരണവും വനവത്കരണവുമാണ് ആവശ്യം. കേരളത്തിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ ജല സ്വന്തത് പാഴായിപ്പോകാതിരിക്കാനുള്ള രേഖ ജലസംസ്കാരം കുടുക്കളിലും നാം വളർത്തിയെടുക്കണം.

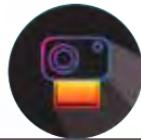
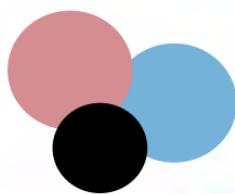
ചീരകുള്ളേ
വജ്ഞാതീമാർ

Photo: Shutterstock

തീക്കുരുവി

Scarlet minivte (*Pericrocotus flammeus*)

ശ്രൂംകൊണ്ടും വർണ്ണഭംഗികൊണ്ടും വളരെഫെട്ടന് നമ്മുടെ ശ്രദ്ധയാകർഷിക്കുന്നവയാണ് തീക്കുരുവികൾ. പേര് സുചിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ തീക്കന്തൽ പറക്കുന്നതുപോലെതോന്നും ഈവ പറക്കുന്നത് കണ്ടാൽ. പുവനും പിടയും ചേര്ക്കു ചെറുകുടങ്ങളായാണ് കാണുക. അണിബന്ധം തല, കഴുത്ത്, മുഖം, താടി, പുറം, വാലിബന്ധം നടുത്തുവൽ എന്നിവ കറുപ്പാണ്. ബാക്കി ഏല്ലായിടത്തും തീക്കന്തൽ പോലുള്ള ചുവപ്പുനിറം. പിടയുടെ പുറംഭാഗം ചാരനിറത്തിലും അരെപ്പട്ട, നെറ്റിയുടെ മുൻഭാഗം, അടിഭാഗം എന്നിവ മഞ്ഞനിറത്തിലുമാണ്. ദിനിറ്റി, ദി ദി എന്ന് ശ്രൂമുണ്ടാക്കി കൊണ്ട് ഒരു പക്ഷി പറന്നുപോയാൽ മറ്റൊള്ളവയും അതിനെ പിന്തുടർന്ന് പറക്കും. ജനുവരിമുതൽ ജൂലൈയ്യ് ദിവസാണ് പ്രജനനകാലം.

മുഖ്യമന്ത്രി കാമ്പാൻജ്

സന്ധ്യായങ്ങൾ നേരം

ഫോട്ടോ ലൊക്കേഷൻ : തൃക്കലിപ്പുർ, കാസർകോട്

മാത്രാക്കണ്ണ
മുൻകൊണ്ടു
2022 മാർച്ച്

ഡി.എം. സുന്ദരി
സീഡി കോർപ്പറേറ്റ്
ഗവ. ഫയൽ സെക്കണ്ടറി സ്കൂൾ,
മാതതിൽ, കണ്ണൂർ

വന്ന കുഷിചെയ്യുന്ന വിധം

സ്വാഭാവികവനങ്ങൾക്ക് സമാനമായ കാട് കുറ്റത്തസ്ഥിരം അക്കാണ്ട് കുറ്റത്തസ്ഥിരത്ത് ഒരുക്കിയെടുക്കുന്ന രീതിയാണ് മിയാവാക്കി. ഒരുമീറ്റർ ആഴത്തിൽ കുഴിയെടുത്ത് നടീൽമി ശ്രിതം നിറച്ചാണ് ചെടികൾ നടുന്നത്. ചാണകശ്പാടി, ഉമി, ചകിരിച്ചോറ്, മണ്ണ് എന്നിവ തുല്യ അനുപാതത്തിൽ കുട്ടികൾ രീതിയാണ് നടീൽമി ശ്രിതം തയ്യാറാക്കുന്നത്.

ഒരു ചതുരശ്രമീറ്ററിൽ നാല് ചെടികൾ എന്ന കണക്കിൽ നടാം. കുറിച്ചേടികൾ, വള്ളിച്ചേടികൾ, ചെറുമരങ്ങൾ, വമരങ്ങൾ എന്നിവയൊക്കെ ഇടകലർത്തി നട് കാട്ടിലുള്ളതുപോലെ പലതട്ടിലുള്ള ഇലച്ചാർത്ത് ഉണ്ടാക്കാം. അടുത്ത ടുത്ത് നടുന്ന സസ്യങ്ങൾ സുരൂപ്രകാശത്തിനു മാറ്റിയാണ് മാറ്റുന്നത്.

വീടുകളോട് ചേർന്നോ സ്ഥാപനങ്ങളോട് ചേർന്നോ അര സെന്റ് സ്ഥലത്തുപോലും ഇത്തരം സുക്ഷ്മവനങ്ങളൊരുക്കാം. ചിത്രശലങ്ങൾക്കും പക്ഷികൾക്കും ചെറുജീവികൾക്കും വാഹനങ്ങൾക്കും കൊച്ചു ജൈവവൈവിധ്യ ഉദ്യാനങ്ങളായി പ്രവർത്തിക്കാനും മിയാവാക്കി കാടുകൾക്ക് കഴിയും.

സിനിമാപാട്ടിലെ പ്രക്രിയ

"പ്രക്രിയം തന്നെ
സിനിമാ സൗഖ്യത്വം
സിനിമാ സുരക്ഷയാണ്...
ഉച്ചലു കീഴെല്ലാം മൊച്ച
വാസ്തവിക്കാപ്പിൽ
ദാനം വാ ഏകാദശം..."

പ്രചക്രിയകാരായ തത്തകളെകുറിച്ചാണ് പാട്ടിലെ പ്രതി പാദ്യം. വിളങ്ങുന്നിൽക്കുന്ന നേർപ്പാടങ്ങളിൽനിന്ന് പൊന്തിൻ കതിർക്കുല കൊത്തിയെടുത്ത് പറന്നുപോങ്ങുന്ന തത്തകൾ നിത്യകാഴ്ചയാണ്, ഒപ്പം കർഷകർക്ക് തലവേദനയും. പറക്കു വോഴും കലപിലശ്രൂമുണ്ടാക്കി കൂട്ടംകൂടിയാണ് ഇവയുടെ സമ്മാരം. ശരീരം മുഴുവൻ പച്ചനിറം, മുകൾവശത്ത് നീലയുടെ ചാമ്പാട്ടം, മഞ്ഞ കലർന്ന വാൽ, കൊക്കിൾ്ലെ മുകൾപ്പകുതി ചുവപ്പ്, കീഴ്പ്പകുതി കറുപ്പ്. നിറങ്ങളിലെ ഈ ലയമാണ് ഇവയുടെ സംഘരണപദ്ധതി. സാധാരണ ഇവ മരത്തിൽനിന്ന് പൊത്തുകളിലാണ് താമസിക്കുന്നത്. കുറുകിയ കാലുകളുള്ള ഇവയ്ക്ക് നാല് വിരലുകൾ വീതമാണുള്ളത്. രണ്ടുണ്ണം മുൻ പോട്ടും രണ്ടുണ്ണം പുറകേണ്ടും.

രചന: പൊൻകുന്നം ദാമോദരൻ
സംഗീതം: എം. ജയചന്ദ്രൻ

വഴി തെറ്റിക്കാത്ത കുട്ടുകാർ

ഇരു തലയോ?

ഒരു തലയോ?

തെറ്റ് ശ്രീ

പണ്ട് പതിനാറാംനുറ്റാണ്ടിൽ ധാരാളം ഉർക്കുകൾ ഭൂമിയിൽ പതിച്ചതു. അങ്ങനെ ഇൻഡിയയിലും ലോഹത്തിന്റെ ഒരു സോഫോൾസുകൾ മണ്ണിൽ കലർന്നു. അവ മണ്ണുലിഷാസുകളുടെ കോശങ്ങളിലുമെത്തി. അങ്ങനെയാണ് അവയ്ക്ക് ഇത്രയും തിളക്കവും മാത്രിക്കശക്തിയും കിട്ടിയത്. അവയ്ക്ക് അരിമണിക്കെഴു ആകർഷിച്ച് വരുത്താൻ കഴിവ് കിട്ടിയതു. അതുകൊണ്ട് മണ്ണുലിഷാസുള്ളിടത്ത് ധാന്യങ്ങൾ കുന്നുകൂടും. മണ്ണുലിഷാസിന്റെ നിലപഠിപ്പുതന്നെ അപകടത്തിലാക്കിയ ഈ കള്ളക്കമ യാണിത്!

കമാനായ കനായ മണ്ണുലിഷാസിന്റെ ശരീരത്തിൽ ഇൻഡിയയിലും ഉള്ള തായി ഇത്തുവരെ ആരും കണ്ണ ത്തിയിട്ടും മില്ല. പിന്നെയല്ലോ ഇൻഡിയയിലും അരിമണിക്കെഴു ആകർഷിക്കുമെന്നതിന് തെളിവ്.

മണ്ണുലിഷാസിനെ കണ്ണാതൽ രണ്ട് തലയുള്ളതായിരേതാനും. ഇവയുടെ ഗുഡാഗം വാലിന്റെ അറുത്തല്ല, വാലിന്റെ ഉർഭാഗത്താണ് എന്നത് ഈ തോന്തൽ ശക്തിപ്പെടുത്തും. വെള്ളത്തിലിട്ടാൽ രണ്ടുത്തുണിന്ന് വായുകുമിളകൾ വരുന്നുവെന്നതും രണ്ട് തലയുള്ളതായി പറയാൻ കാരണമായിട്ടുണ്ടാകാം. ഇരുതലമുരിയെന്ന് മണ്ണുലിയെ വിളിക്കാൻ കാരണവും ഇതൊക്കെത്തന്നെ. ഇവയ്ക്ക് ഒരു തലയെയുള്ളൂ എന്നതാണ് സത്യം.

ലോകം എന്തെന്നെന്ന്

അവവരുടെ അതിരുകൾ

ഈ ലോകം മനുഷ്യരുടെത് മാത്രമല്ല കണ്ണുകൊണ്ട് കാണാൻകഴിയാത്ത വൈറസ് മുതൽ നീലത്തിമിംഗിലം വരെയുള്ള ഏല്ലാ ജീവികളുടെതുമാണ്. ഏല്ലാവരും അവ വരുടെതായ അതിരുകളിൽ ജീവിച്ചാൽ ഏല്ലാവർക്കും വേണ്ടത് ഈ പ്രകൃതിയിലുണ്ട്. എത്ര ഉന്നതിയിലുള്ള ജീവിയായാലും അതിരുകൾ ലംഘിച്ചാൽ ഏഴേശാഖകിലും പ്രകൃതിനിയമങ്ങൾക്ക് വഴങ്ങാതിരിക്കാനാവില്ല. കൊണ്ടോൺ ഒരു ചെറിയ മുന്നിയിപ്പാണ്. ഈ മുന്നിയിപ്പുകൊണ്ട് പരിച്ച് മനുഷ്യൻ പ്രകൃതിയിലേക്കുള്ള കടന്നുകയറ്റം അവ സാനിപിച്ച് ഏല്ലാ ജീവികൾക്കും ഒരുമിച്ച് ജീവിക്കാനുള്ള സാഹചര്യമുണ്ടാക്കിയാൽ നമ്മുടെ ഭാവി സുരക്ഷിതമാവും.

പുസ്തകം

കാക്കപുവ്

*Utricularia
reticulata*

ഒണ്ടതിന് പുക്കളെമാരുക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന പുക്കളിൽ പ്രധാന മാണ് കാക്കപുവ്. ഈ കാക്കപുവിനൊരു വിശേഷമുണ്ട്. ഈതൊരു ഇപിടിയൻ സസ്യമാണെന്ന് നിങ്ങൾക്കിയാണോ? യുടികുലേറിയ റെറ്റിക്കുലേറ്റ (Utricularia reticulata) എന്നതാണ് ശാസ്ത്രനാമം. നനായി വെള്ളമുള്ള ഇടങ്ങളിലും ഉറവയുള്ള പാറയിലും വയലുകളിലും നനായി വളരുന്നു. നെല്ലിപ്പുവ് എന്നും ചിലയിടങ്ങളിൽ കിണിപ്പുവ് എന്നും പേരുണ്ട്. ഓഗസ്റ്റ്-ഒക്ടോബർ മാസങ്ങളിലാണ് പുവിടാറുള്ളത്. വയലിൽ വിരിയുന്ന പുകൾക്ക് വലുപ്പം കുടുതലായിരിക്കും. ചെടിയുടെ വേദുകളിൽ കാണപ്പെടുന്ന ചെറിയ അടകൾ ഇവയുടെ സമീപത്തെ തുന്നം സുക്ഷ്മജീവികളെ ഭക്ഷിക്കുന്നു. ഒപ്പം വേരിലും മണ്ണിലെ പോഷകങ്ങൾ വലിച്ചെടുക്കുകയും ചെയ്യും. കാക്കപുവിന്റെ ചീല ഇനങ്ങൾ അലകാരസസ്യമായി വളർത്താറുണ്ട്.

പുന്നാറകൾ

ഇന്ന് സ്കൂൾ നേരത്തെ വിട്ടു. ബസ് കാത്തുനിൽക്കാ തെ പതുക്കെ നടന്നു. ബസിലിരുന്ന് ദുരെ കണ്ടത് പലതും അടുത്ത് കാണാം. വലിച്ചുറിഞ്ഞ മാലിന്യങ്ങൾ, കഴിഞ്ഞ വെ ഇള്ളശാക്കത്തിൽ കുമിഞ്ഞുകുടിയ ഫാസിക്, നികത്തിയ പാടങ്ങൾ, അവിടെ ഉയർന്നുപോങ്ങുന്ന കെട്ടിടങ്ങൾ അങ്ങനെ പലതും. ബസിലിരിക്കുന്നോൾ ഏറ്റവും മനോഹരമെന്ന് തോന്തിയ പാലത്തിന്റെ അടിയിലേക്ക് ഓ നോക്കി. ലോകത്തുള്ള എല്ലാ മാലിന്യങ്ങളും ഇതിനടിയിലാണോ ഉപേക്ഷിക്കുന്നത് എന്ന് തോ നിശ്ചായി.

നടന്നുനീങ്ങവേ അതാ, വഴിയരികിൽ ഒരു ഫാസിക് കുപ്പി. ഇങ്ങനെ വലിച്ചുറിയുന്ന കുപ്പികൾ വലിയ മലപോലയാവു മോ എന്ന് പേടിതോന്തി. അതെന്റെ ഭൂമിയെ നശിപ്പിക്കും... ഒരുനിമിഷം ഞാൻ ഭോധാരികിൽ നിന്നുപോയി.

ഞാൻ ആ കുപ്പി വീട്ടിലേക്ക് കൊണ്ടുപോയി. കുറച്ചുണ്ടെന്നും അതിനെന്തെനെ നോക്കിയിരുന്നു. അപ്പോൾ കുപ്പിയിൽ ചെറിയെയാരു ചിത്രശലഭത്തെ കാണാൻ കഴിഞ്ഞു. ആ കുപ്പി യുടെ ഉടൽ ശ്രദ്ധത്തിന്റെ ചിറകുകളും ശരീരവുമായി മാറി. കുപ്പിയുടെ അടപാടിന് ശ്രദ്ധത്തിന് തല. വഴിയിൽ കിടന്ന കുപ്പിയുടെ ഓർമ്മ വർണ്ണാഖിക്കുള്ള പുന്നാറയായി പാറി, അത് എന്ന നോക്കിച്ചിരിച്ചു.

വർഷാച്ചിരക്

കവിത

കരുതൽ

വരണ്ട ഭൂമിക്ക്
തണ്ടൾ
കുളിരേകിടട്ട്

ഹരിതപത്രങ്ങൾ
ചുരുത്തട്ട്
ജീവനായ് പ്രാണവായു

അമൃതായി ചൊരിയെട്ട്
ജലക്കണങ്ങൾ
ജീവൻ തളിർത്തിടാൻ

എൻ കരസ്പർശം
ഇല്ലാതിരിക്കേട്ട്
തുടിക്കെട്ട് ജീവന്റെ സ്പന്നം

തരു തനുവിൽ
തലോടിടട്ട്
കരുതലോടെ ജീവിതം.

image: vecteezy.com

മാതൃഭൂമി അക്കാദമി

മനസ്സിൽ
മരങ്ങൾ
വളർന്നാലേ
മണ്ണിന്
തണ്ടാവു,
അതുവരെ
എല്ലായിടിവും
മരുഭൂമിയാണ്!

അക്കാദമിയിലേക്കുള്ള
രചനകളും നിർദ്ദേശങ്ങളും
akashapacha@mpp.co.in
എന്ന വിലാസത്തിലേക്ക്
അയക്കാം. വിശദവിവരങ്ങൾക്ക്
സീറ്റ് ജില്ലാ കോ-
ഓഫീസേറ്റ്‌മാരോട് സംസാരിക്കാം.